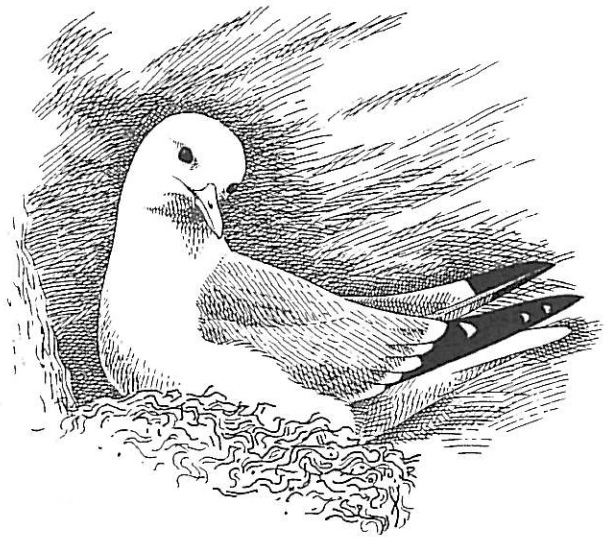

Krykkje *Rissa tridactyla*

Global utbredelse

Krykkja er en arktisk, sirkumpolar art med en usammenhengende utbredelse. Den hekker fra arktisk Canada sør til St. Lawrencebukta på vestsiden av Atlanteren, på Bjørnøya, Jan Mayen og Svalbard, rundt Barentshavet og sør til Storbritannia og Bretagne på østsiden. I Stillehavet hekker den i flere kolonier på den russiske og amerikanske nordkyst.

Norsk utbredelse og habitatvalg

I Norge hekker krykkja i kolonier fra Rogaland i sør til Grense Jakobselv i nordøst. Bortsett fra Runde utenfor Ålesund, som er den eneste store krykkjekoloni i sør, er krykkja mest tallrik nord for polarsirkelen. Over 65% av den norske bestanden hekker i Finnmark hvor det er registrert minst 8 kolonier på mer enn 10.000 par.

Krykkja hekker alltid i kolonier, men størrelsen av koloniene kan variere fra noen få titall til hundretusener individer. I mange kolonier dominerer krykkja i fuglefjellet. De fleste koloniene er i bratte fjellsider som vender ut mot produktive havområder. En liten del av bestanden finner man hekkende på bygninger i tettsteder langs kysten, f.eks. Ålesund, Røst eller Vardø.

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

Det er antatt at ca. 500.000 par krykkje hekker i Norge, men det mangler sikre tall fra flere av de største koloniene som f.eks. Hjelmsøy og Syltefjord. Dette er omtrent like mange som hekker i Storbritannia. Verdensbestanden er grovt regnet til 6-8 millioner par.

Likeledes er bestandsutviklingen hos krykkje dårlig kjent. I Øst-Finnmark har krykkja tilsynelatende økt i antall de siste årene, men lenger vest mangler vi sikre tall. På Halten hekket 1750 par i 1974, mens det her kun ble funnet under 100 par først på 1990-tallet (G. Bangjord pers. medd.). Lenger sør, på Runde, er litt mer kjent. Kolonien ble sannsynligvis etablert rundt 1840, og bestanden har økt fort til mer enn 100.000 par i 1960-årene. I de senere årene har bestanden gått tilbake igjen med ca. 50%. Runde var lenge den sørligste kolonien i landet, men krykkja har nylig etablert seg på flere kolonier, bl.a. i Rogaland. Den

første og eneste hekkekolonien i Hordaland ble etablert for få år siden på Geitungen i Bømlo. Pr. 1993 hadde denne kolonien vokst til 32 par, og tilstedeværelsen av fargemerkede individer viser at i alle fall disse har sitt opphav i kolonien på Utsira, Rogaland — for øvrig den nærmeste hekkekolonien (Byrkjeland 1993).

Atlas-kartet viser i det hele tatt mange nye, mindre kolonier av krykkje i hele landet sammenlignet med situasjonen rundt 1970 (Haftorn 1971). Dette kan sees i sammenheng med en generell økning i krykkjebestanden i Europa og med en spredning av utbredelsen sørover til Spania og Portugal i 1970-årene.

Hekkebiologi

Krykkja hekker ikke før den er fire eller fem år gammel. Fuglene returnerer til koloniene i mars-april og legger egg i mai, ca. en måned etter sine britiske artsfrender. Reiret er bygget av vått gras, tang og jord som blir blandet sammen med egen skitt og klistret fast til smale hyller eller framspring i fjellveggen. Krykkja legger ett til tre egg, oftest to. Eggene ruges i ca. 27 døgn. Ungene er dunkledde ved klekking, og allerede etter 6-8 dager kan de regulere temperaturen selv. Foreldrene er monogame og deler likt på ruging av eggene og pass av ungene. Som oftest passer den ene foreldrefuglen ungen mens den andre er ute på leting etter mat. Rollene byttes 4-5 ganger om dagen, mindre frekvent på Svalbard. Ungene er flygedyktige etter 5-6 uker.

Trekkforhold

Ringmerking viser at krykkja trekker langt fra hekkekoloniene. Vi har gjenfunn spredt over hele Nordatlanteren, f.eks. fra Marokko, Azorene, Grønland og Newfoundland. Noen blir igjen i norske farvann hele vinteren. Nyere ringmerkingsmateriale er under bearbeidelse.

I motsetning til de voksne fuglene, returnerer få ettåringer til fødestedet neste sommer. De holder seg ute på havet og er ikke å se i kolonien før de er to til tre år gamle. Voksne fugler kommer ofte tilbake til samme reir år etter år.

Rob Barrett

Krykkje *Rissa tridactyla*

149 ● Konstatert hekking

34 ● Sannsynlig hekking

39 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

